

NEMOJANSKÝ

Z P R A V O D A J

ročník IX / číslo 3

WWW.NEMOJANY.CZ

Z činnosti zastupitelstva

Výpis usnesení ZO ze zasedání ze dne 29. 6. 2022

ZO schválilo:

- **závěrečný účet obce Nemojany za rok 2021**, včetně přezkoumání hospodaření obce za rok 2021 a dalších příloh, a vyjadřuje souhlas s celoročním hospodařením obce, a to bez výhrad;
- **účetní závěrku** obce Nemojany za rok 2021;
- **počet členů zastupitelstva pro další volební období**: v souladu s ust. § 67 zákona o obcích, že pro volební období 2022–2026 bude do zastupitelstva obce voleno celkem 9 členů zastupitelstva a pověřuje místostarostu vyvěšením informace na Úřední desce do 2 dnů po konání ZO;
- smlouvu o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene s EG.D, a.s., na umístění distribuční soustavy kabelového vedení NN, kabelový pilíř pro stavbu „**Nemojany, připojení NN chata Solařová**“, přes obecní pozemek parc. č. 530/2 v k. ú. Nemojany. Věcné břemeno bude zřízeno za jednorázovou úplatu 2.900 Kč bez DPH. Veškeré spojené náklady hradí oprávněný. ZO Nemojany pověřilo starostu podpisem smlouvy;
- smlouvu o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene s EG.D, a.s., na umístění distribuční soustavy kabelového vedení pro stavbu „**Nemojany, přípojka NN k RD Bílek**“, přes obecní pozemek parc. č. 1418/1 v k. ú. Nemojany. Věcné břemeno bude zřízeno za jednorázovou úplatu 2.000 Kč bez DPH. Veškeré spojené náklady hradí oprávněný. ZO Nemojany pověřilo starostu podpisem smlouvy;
- **přijetí poskytnuté dotace** ve výši 51.000 Kč z rozpočtu JMK z dotačního programu Podpora rozvoje v oblasti kultury a památkové péče v roce 2022 na realizaci projektu „**Oprava Boží muka Nemojany**“ a její zapojení do rozpočtu obce;
- **zajištění oprav oplocení u domu č. p. 94 a ČS-4**. Na základě vyhodnocení zaslaných nabídek k realizaci těchto oprav odsouhlasilo ekonomicky nejvýhodnější nabídku s nejnižší nabídkovou cenou v Kč bez DPH od spol. PLOTMAX s.r.o., IČ: 07666161, s předloženou CN ve výši 162.092 Kč. (196.131 Kč s DPH). ZO pověřilo starostu uzavřením smlouvy/objednávky;
- **záměr pořízení pryžové zatravnovací podložky pod workoutový prvek**, pružinové houpadlo, skluzavku za nabízenou cenu 36.958 Kč bez DPH a pověřilo starostu zajištěním objednávky;
- **navýšení ceny u krátkodobého pronájmu prostor v objektu OÚ Nemojany** (zasedací místnost a kuchyňka). Pronájem lze samostatně kombinovat. Místní spolky jsou od poplatku za pronájem uveřejněných prostor osvobozeny;
- **záměr rozšíření bezúplatného pronájmu části pozemku na parc. č. 1433** v k. ú. Nemojany, ostatní plocha o výměře 2 m², společnosti Zásilkovna s.r.o., IČ: 28408306, a podle § 39 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb. pověřilo starostu jeho vyvěšením na úřední desce obecního úřadu Nemojany;
- smlouvu o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene s EG.D, a.s., na umístění distribuční soustavy kabelového vedení NN, uzemnění, kabelový pilíř pro stavbu „**Nemojany, kabel NN ulička 4xRD Hála**“, přes obecní pozemky parc. č. 1356, 222/10, 222/11, 222/8 v k. ú. Nemojany. Věcné břemeno bude zřízeno za jednorázovou úplatu 11.400 Kč bez DPH. Veškeré spojené náklady hradí oprávněný. ZO pověřilo starostu podpisem smlouvy;
- u realizovaného projektu „**Pořízení vybavení pro rozvoj polytechnického vzdělávání v ZŠ Nemojany**“ schvaluje komisi pro otevírání obálek s nabídkami a vyhodnocení nabídek, včetně náhradníků ve složení: Komise - Miloš Němec, Dalibor Pastorek, Dana Trnavská. Náhradníci: Dalibor Hlavsa, Jiří Toriška, Blanka Halasová. Úkony budou provedeny na OÚ Nemojany, s termíny otevírání obálek a vyhodnocení nabídek budou členové a náhradníci výběrové a hodnotící komise s předstihem seznámeni.

ZO vzalo na vědomí:

- **informaci o rozpočtovém opatření za měsíc květen 2020.**

ZO odsouhlasilo:

- na základě vyhodnocení zaslanych nabídek k realizaci **projektu „Nemojany – přechod pro chodce“ ekonomicky nejvýhodnější nabídku** s nejnižší nabídkovou

cenou v Kč bez DPH od spol. Jan Bébar, IČ: 49409590 s předloženou cenou 208.805 Kč (252.654 s DPH). ZO Nemojany pověřilo starostu uzavřením smlouvy/objednávky;

- **pořízení majetku do Základní školy a Mateřské školy Nemojany.** Stejně tak schválilo vynaložení finančních prostředků na opravu a výmalbu zdí poškozených vytopením

prostor MŠ v roce 2021 z rozpočtu obce formou navýšení neinvestičního příspěvku ve výši 50.000 Kč.

ZO vydalo:

- formou opatření obecné povahy **Změnu č. 1 Územního plánu Nemojany.** ZO schválilo usnesením č. 5/31/2022 vydání Změny č. 1 Územního plánu Nemojany“.

OÚ informuje

PODĚKOVÁNÍ

S blížícím se koncem volebního období bych rád poděkoval všem zastupitelkám, zastupitelům, zaměstnancům obecního úřadu, kronikářům, aktivním občanům, spolkům, zkrátka všem, kteří se společně podíleli na rozvoji naší obce. Jsem přesvědčen, že se nám podařilo dosáhnout naplánovaných cílů a posunout obec Nemojany kupředu.

D. Hlavsa

PODPORA SLUŽEB V OBCI

Dnešní složitá doba bohužel nepřeje rozvoji a udržení drobných podnikatelských subjektů a služeb v naší obci. Obchod, hospoda a drobní podnikatelé hrají na vesnici naprosto

klíčovou roli. Tvoří totiž základní infrastrukturu a obslužnost venkova, slouží jako místo pro setkávání se sousedy, přáteli a získávání nových kontaktů. Od pradávna bylo zvykem, že v hos-

podě či koloniálu se zpravidla vyřešilo vše potřebné pro každou domácnost. Snažme se jim my občané pomoci, byť i v malé míře.

D. Hlavsa

DOBROČINNÁ SBÍRKA PRO DIAKONII BROUMOV

Podpořme podruhé v letošním roce dobrou věc – dobročinnou sbírkou pod záštitou Diakonie Broumov. Veškeré věci, které chcete darovat, musí být zabalené v igelitových pytlích, nádobí v krabicích. Prosíme, abyste do sbírek dávali kufrы, tašky, batohy, kabelky pouze s funkčními zipy (kufrы se všemi kolečky). O to samé vás prosíme u bund a mikin a ostatních oděvů, které mají zipy. Textil s nefunkčním zapínáním nejsou schopni opravit. **Darované věci budou přijímat ve dnech 12. 9. a 14. 9. v době 08:00 – 17:00 hod. v obřadní místnosti obecního úřadu.**

Co můžete do sbírky věnovat: veškeré letní a zimní oblečení (dámské, pánské, dětské), lůžkoviny, prostěradla, ručníky, utěrky, záclony, látky (minimálně 1 m², nedávejte prosím odřezky a zbytky látek), domácí potřeby (nádobí bílé i černé, skleničky) zabalené v krabici, vatované a péřové přikrý-

vy, polštáře a deky, peří, obuv – nepoškozená a v párech (svázaných gumičkou), kabelky, batohy, drobné předměty z domácnosti, hračky – nepoškozené a kompletní, také plyšové, menší elektrospotřebiče, hygienické potřeby, dětské potřeby (lze přijmout lahvičky, dudlíky...). *Věci, které nelze přijmout:* ledničky, televize, počítače, matrace, koberce – z ekologických důvodů, nábytek, znečištěný a vlhký textil. Organizaci můžete podpořit i jiným způsobem, viz odkaz:

<https://diakoniebroumov.org/sbirkova-cinnost/stav-uctu-verejne-sbirky-2/>

D. Hlavsa

Diakonie Broumov,
sociální družstvo

INFORMACE K PRAVDĚPODOBNÉMU NAVÝŠENÍ CENY POPLATKU U STOČNÉHO A KOMUNÁLNÍHO ODPADU

Vážení občané, z důvodu ekonomické krize a nárůstu cen u všech nákladových vstupů je více než pravděpodobné, že v roce 2023 bude muset obec přistoupit k nepopulárnímu navýšení ceny u poplatků za stoč-

né a svozu komunálního odpadu. Situace se neustále mění, o cenovém nárůstu vás budeme s předstihem informovat.

D. Hlavsa

MILOSTIVÉ LÉTO II

Stejně jako v loňském roce, i letos je možné využít akce nazvané „Milostivé léto“, která bude trvat od 1. září do 30. listopadu 2022. Díky Milostivému létu je tak možné se zbavit příslušenství dluhů vůči veřejným institucím či státním firmám a znatelně snížit částku, kterou je potřeba zaplatit. Při využití této možnosti bude možné v uvedené době zaplatit pouze původní dlužnou částku (jistinu) zvýšenou o částku ve výši 1 815 Kč na náhradu nákladů exekutorovi. Dojde tak k odpuštění všech úroků, penále a dalších poplatků.

D. Hlavsa

PODĚKOVÁNÍ SPRÁVĚ A ÚDRŽBĚ SILNIC JIHMORAVSKÉHO KRAJE VE VYŠKOVĚ

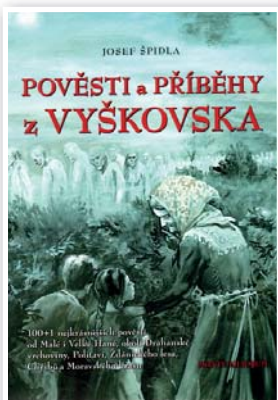
Zajisté jste zaznamenali obnovené a v některých místech nově doplněné vodorovné dopravní značení, za které děkujeme Správě a údržbě silnic Jihomoravského kraje ve Vyškově. Bylo vyhověno žádostem o doplnění vodorovného dopravního značení zvýrazněním hranic křižovatky, především u křižovatky nad školou „Nemojany – Račice – Luleč“. Dále byla realizována instalace bezpečnostní protismykové úpravy povrchu vozovky u přechodu pro chodce před školou, která zaručí zvýšení bezpečnosti. Drsností povrchu se zkrátí brzdná dráha vozidel. Opticky navíc červený brzdny práh upozorňuje řidiče, že se jedná o zájmový úsek, kterému mají věnovat zvýšenou pozornost při řízení svého automobilu.

D. Hlavsa

PLÁNOVANÉ AKCE KNIHOVNY

Od září bude opět zahájen provoz knihovny dle obvyklého času, tj. každé úterý v době od 15:00 hod. do 18:00 hod. V knihovně se opět začnou pořádat besedy, přednášky a různá setkání občanů. Můžete se těšit na besedy ve spolupráci se spisovatelem a novinářem Josefem Špidlou, v měsíci říjnu **4. 10. „O knize Pověsti a příběhy z Vyškovska“**, v měsíci listopad **8. 11. „O životě významné panovnice Marie Terezie“**. Mimo jiné budou plánována pravidelná setkání klubu deskových her a další zajímavé aktivity. O případné změně času provozu vás budeme s předstihem informovat.

K. Kundráťová

MILOSTIVÉ LÉTO II

1. září až 30. listopadu 2022

i

Šance zbavit se exekucí na dlužích vůči státu - zdravotní pojišťovny, ČEZ, nemocnice, dopravní podnik... (nevztahuje se na daně).

Zjistěte si své exekuce v Centrální evidenci exekucí. Pokud nevíte jak, na helpline 770 600 800 vám poradí či pomohou.

Napište exekutorovi dopis nebo e-mail s žádostí o vyčíslení dlužné jistiny a informujte ho, že využijete Milostivého léta.

Zaplaťte jistinu dluhu + 1 815 Kč pro exekutora a zbavte se dluhu jednou pro vždy!

Nebudme lhostejní! Milostivé léto stojí i na principu solidarity rodiny a společenství.

WWW.MILOSTIVELETO.CZ

DOVYBAVENÍ SPORTOVNÍHO MOBILIÁŘE

Došlo k dovybavení prostředí workoutového sportovního prvku u OÚ pryžovou dopadovou plochou, která tlumí nárazy při dopadu, zabraňuje uklouznutí a chrání travní porost proti vydření. Stejně prvky byly použity u houpadla a skluzavky. Dále jsme v Kozím výběhu instalovali zánovní pružinová houpadla, za která děkujeme manželům Pehalovým z Hranáče.

D. Hlavsa

ZVELEBNÍ PROSTŘEDÍ V OBCI

Předzahrádky a okolí nemovitostí nejsou pouze vizitkou občanů, jež je vlastní, ale především vizitkou celé obce. Proto prosíme všechny občany, aby své předzahrádky a okolí nemovitostí udržovali upravené, v čistotě a přispívali tak dobrému jménu naší obce.

D. Hlavsa

SVOZ VELKOOBJEMOVÉHO ODPADU

Ve dnech 15. a 16. 10. 2022 proběhne sběr velkoobjemového odpadu. Kontejner bude přistaven na obecním pozemku za mostem směr Habrovany. Do odpadu patří: hadry, koberce, lina, židle, křesla apod. Do odpadu nepatří: stavební suť, železo, nebezpečný odpad, elektroodpad, staré pneumatiky, plasty apod.

RESPONO, a.s.

VELKOOBJEMOVÝ KONTEJNER BUDE
PŘISTAVEN NA OBVYKLÉM MÍSTĚ
15 – 16.10.2022

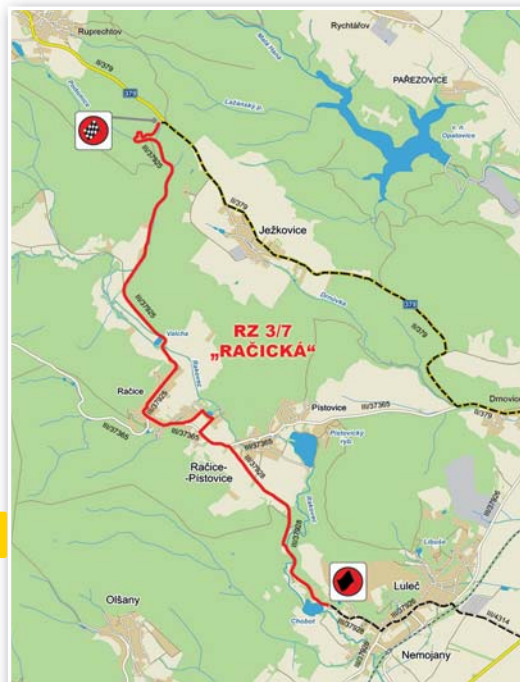
RESPONO
děláme svět čistější

XXX. RALLY VYŠKOV

Hanácký rally klub v ČR připravuje i pro tento rok tradiční automobilovou soutěž – „XXX. Rally Vyškov“ – jedná se o jubilejní 30. ročník této populární rally, která se podle termínové „Kalendáře Automobilového sportu“ na rok 2022 uskuteční ve dnech 2. září 2022 a 3. září 2022 jako součást šampionátu PIRELLI Rallysprint série, AUTOKLUB Rallysprint série historických automobilů a Poháru 2+. Jedná se o jednoetapovou soutěž, mající tři sekce a čtyři rychlostní zkoušky na tratích v okolí Vyškova. Každá rychlostní zkouška se jede dvakrát. Celková délka tratí všech rychlostních zkoušek je 72 km. Koncept organizace sou-

těže je pojata jako dvoudenní. V pátek 2. září 2022 proběhnou administrativní a technické přejímky, v době 8:00–15:00 hod. seznamovací jízdy posádek s tratí soutěže, od 19:00 hodin proběhne na Masarykově náměstí ve Vyškově slavnostní představení vybraných soutěžních posádek. Vlastní soutěž pak proběhne v sobotu 3. září 2022. V Nemojanech proběhne start rychlostní zkoušky „Račická“ na obvyklém místě u hotelu Nemojanský mlýn po 10.00 hod.

L. Petráš

XXX. RALLY VYŠKOV

2. ZÁŘÍ - 3. ZÁŘÍ 2022

PIRELLI RALLYSPRINT SÉRIE, AUTOKLUB POHÁR 2+
AUTOKLUB RALLYSPRINT SÉRIE HISTORICKÝCH AUTOMOBILŮ
POHÁR POŘADATELE, POHÁR MLÁDEŽE, ČERMÁK A HRACHOVEC ADAM CUP 2022, POHÁR PIRELLI

HANÁCKÝ RALLY KLUB
WWW.RALLYVYSKOV.CZ

30
Třicetý ročník obnovy rally na vyškově
1992 - 2022

1992 2022
2.-3.9.2022
XXX.
RALLY VYŠKOV

PIRELLI
Rallysprint série
2022

Rallysprint série
historických automobilů
AUTOKLUB 2022

GENERALI
ČESKÁ POJIŠŤOVNA

AUTONOVA
BHN

SKODA

TOVOSTAV

SPORTCZ

DOTAZNÍK K TŘÍDĚNÉMU ODPADU OBCÍ LULEČ, NEMOJANY A TUČAPY

Vážení spoluobčané, vzhledem k novému zákonu č. 541/2020 Sb., o odpadech obec zvažuje úpravu **systému svozu odpadu** v obci od roku 2023/2024. Cílem je nastavit systém co nejefektivněji, aby svoz odpadů pro vás občany byl co nejvíce ekonomicky únosný. Žádáme vás tímto o spolupráci a vyplnění přiloženého dotazníku.

PROČ SE TO ŘEŠÍ (co požaduje zákon)?

- V souvislosti se změnou zákona a růstu cen skládkování komunálního odpadu je logickým vyústěním navýšení cen za likvidaci komunálního odpadu.
- Každý rok by se měl snížit objem směsného komunálního odpadu (SKO) na občana o 10 kg.

CO JE CÍLEM

Cílem je snížení objemu komunálního odpadu ve střednědobém horizontu, abychom splňovali limity dané zákonem.

JAKÉ JSOU MOŽNOSTI ŘEŠENÍ

Důsledné a pro občany pohodlnější třídění odpadu. Zvažuje se zavedení systému „**Sběr odpadů od domu**“ (**Door-to-Door**). U každé nemovitosti s číslem popisným by mohly být kromě nádoby na komunální odpad umístěny popelnice na tříděný odpad – plast, papír, BIO.

Ostatní komodity jako oděvy, kovy, olej z domácností, nebezpečný odpad a sklo budou tříděny jako doposud. Obec bude nadále ročně zajišťovat přistavení velkoobjemových kontejnerů, kontejneru na nebezpečný odpad a elektrozařízení. Svoz odpadu budou moci řešit občané jako doposud, ve sběrných dvorech spol. Respono, a.s.

CO BUDE SE STÁVAJÍCÍMI KONTEJNEROVÝMI HNÍZDY?

Budou zachovány, avšak počty a typy kontejnerů budou efektivně upraveny dle aktuálních požadavků a dat.

CO TO ZNAMENÁ FINANČNĚ?

- Nádob by bylo možné pořídit z dotačního titulu.
- Zvýšila by se však logicky četnost vývozů (na místo 1 domovní nádoby by byly například až 4). To by mělo za následek zvýšení výdajů.
- Měl by se snížit objem komunálního odpadu.
- Zvýší se objem vytříděného odpadu. To s sebou nese i zvýšený příjem.
- Celkově se však dá očekávat navýšení poplatku za svoz odpadu.

CO TO ZNAMENÁ JINAK

- + Pohodlnější způsob třídění odpadů
- + Větší čistota kolem kontejnerových stání
- Prostorová náročnost. Ne každý má možnost umístění více nádob kolem domu.
- Je třeba sledovat vývozy ne 1 popelnice, ale několika.
- Občané, kteří jsou zvyklí mít popelnici před domem, budou mít najednou místo 1 nádoby 4, což nemusí být estetické.

SHRNUTÍ

Jedná se o strategické rozhodnutí. Zásadním předpokladem je předběžné zjištění zájmu občanů o tyto nádoby, abychom měli základní vstupní data pro další analýzu.

Z tohoto důvodu se obrácíme na vás občany a prosíme o vyplnění dotazníku.

INFORMACE K POKSYTNUTÝM DOTACÍM:

PROJEKT „POŘÍZENÍ VYBAVENÍ PRO ROZVOJ POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ V ZŠ NEMOJANY“

Obec Nemojany obdržela dotační podporu ve výši 749.632,67 Kč ze strukturálního fondu ERDF u projektu „Pořízení vybavení pro rozvoj polytechnického vzdělávání v ZŠ Nemojany“ z Integrovaného regionálního operačního programu. Projekt má za cíl pořídit nové vybavení v učebně, ve které bude vyučováno více klíčových kompetencí – cizí jazyk (angličtina), IT vzdělávání (IT výuka, práce na počítači), přírodní vědy (prvouka, přírodověda) i technicko-řemeslné obory (pracovní činnosti, robotika). Projekt je tak zaměřen na 4 oblasti klíčových kompetencí. Nové učební pomůcky budou sloužit především pro kvalitnější vzdělávání žáků. Díky novému vybavení této učebny bude výuka pro žáky zajímavější a pestřejší. Pro školu to znamená zvýšení nutné konkurenceschopnosti a kvality vzdělávání, a to nejen pro žáky ZŠ, ale taktéž pro děti v rámci partnerství dle uzavřené Smlouvy o spolupráci na projektu s Mateřskou školou Nemojany a Školní družinou Nemojany. Pro zajištění bezbariérovosti bude v rámci dotace pořízen schodolez.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

PROJEKT „OPRAVA KULTURNÍ PAMÁTKY BOŽÍ MUKA“

Dokončili jsme opravu nemovité kulturní památky Boží muka. Prošla kompletní opravou, včetně renovace obrazu Panny Marie. Opravy byly provedeny pod dohledem referenta pro památkovou péči z odboru školství, kultury a sportu Městského úřadu Vyškov. Projekt byl podpořen dotací ve

výši 51.000 Kč na základě smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje č. JMK078861/22/OK.

D. Hlavsa

jihomoravský kraj

Zprávy z činnosti zájmových organizací

BADMINTONOVÁ LIGA

TJ Sokol Luleč pořádá 4. ročník Lulečsko-Nemojanské badmintonové ligy smíšených párů. Uzávěrka přihlášek 30. 9. Zájemci získají více informací na tel. č. 602 768 623 nebo na webových stránkách: www.badminton-lulec.webnode.cz

J. Šmíd

TJ SOKOL

NEMOJANY HLEDÁ CVIČITELE

Pro obnovení činnosti a provozu členské základny hledáme cvičitele pro pravidelné všestrannostní cvičení s dětmi ve věku 5–12 let. Pro získání bližších informací prosím volejte na tel. č. 604 939 425.

D. Hlavsa

Pozvánka

na tradiční letní sraz auto-moto veteránů „Otoč kolo“, který se uskuteční v sobotu 3.9.2022 od 9:00 hod. v areálu „Kozí výběh“ v Nemojanech.

Na vaši účast se těší pořadatelé MOTOVET Nemojany.

Nemojáci

Vážení spoluobčané

Spolek Nemojáci vám tímto chce poděkovat za vaši přízeň při společných akcích jak pro děti, tak i pro dospělé.

Spolek Nemojáci vás rád uvítá na dalších plánovaných akcích: Divoké pouštění draků „Drakiáda“, Vepřové hody „Zabijačka“ a další.

Přikládáme několik fotografií ze společných akcí. Děkujeme za pomoc Obecnímu úřadu Nemojany, ZŠ MŠ Nemojany a našim věrným sponzorům.

Nemojáci

SDH NEMOJANY
ZA PODPORY OBCE NEMOJANY
ZVOU NA

ROZLOUČENÍ S PRÁZDNINAMI

3. září 2022 od 14 hodin
Nemojany - Kozí výběh
(park za železnici směrem na Tučapy)

V 15:00 dětský animační program
- diskotéka + soutěže.

Nafukovací atrakce, malování na obličej,
tetování, balónky.

Bohaté občerstvení zajištěno.

Poděkování

SDH Nemojany děkuje všem dobrovolníkům, kteří se v sobotu 9. dubna 2022 zúčastnili akce „Uklidme Nemojany“ v rámci celostátní akce „Uklidme Česko“. Poděkování za úklid patří i žákům a pedagogům místní základní školy. Posbíraný odpad byl díky vedení obce a panu Liboru Poláškově odvezen na skládku společnosti Respono.

I přes nepříliš velkou účast (13 dospělých a 6 dětí) se podařilo uklidit odpadky v blízkosti obce a vyčistit část koryta Rakovce pod Nemojanským mlýnem od popadaných a náletových dřevin. Na závěr akce dostali účastníci občerstvení a děti drobné dárky a účastnické diplomy.

Miloš Němec

OBEC NEMOJANY • SOKOL NEMOJANY • SDH NEMOJANY
NEMOJANSKÉ STÁRKY POŘÁDAJÍ

BABŠKÉ HODY

17. září 2022

Zahájení průvodu ve 14 h u obecního úřadu
Večerní zábava od 20 h v sokolovně

MŠ a ZŠ Nemojany

Základní škola

Prázdniny

Škola nezahálela ani o prázdninách. Prázdniny jsou vždy obdobím velkého úklidu, oprav a úprav. V mateřské škole se ve třídě Motýlků vyměnil nemoderní nábytek za nový. Ze zdí se odstranilo staré obložení a třída byla vymalována v pestrých barvách tak, aby děti měly ve školce vždy dobrou náladu. Drobné opravy proběhly i ve třídách základní školy. Ve všech učebnách byl položen nový koberec. Žáci tak budou moci plnit úkoly nejen v lavici, ale třeba i ve skupinkách na koberci.

Nový školní rok

Víme, že nás čeká náročný školní rok. Vybudujeme během podzimu novou počítačovou učebnu. Moderní vybavení bude sloužit nejen v hodinách informatiky, ale i při výuce jazyků a přírodních věd.

Ve třídě Veveřek bude nainstalována interaktivní tabule.

Opět budeme zapojeni do různých projektů, které nám umožní využít finanční prostředky na další budování vhodných podmínek pro vzdělávání

žáků. Plánujeme projektové dny pro děti z MŠ i ZŠ. Děti budou mít možnost zapojit se do mimoškolních aktivit (kroužků): sportovní, výtvarný, čtenářský, badatelský, doučování, náboženství, angličtina. Vyšli jsme vstříc požadavku některých rodičů a upravili jsme pro nový školní rok provoz družiny. Družina bude každý den v provozu již od 6:30 hod.

Všem dětem přejeme, aby se jim u nás ve škole líbilo, a aby získaly mnoho vědomostí a dovedností.

Mgr. Romana Bártová

Mateřská škola

Prázdniny nám utekly jako voda a naši nejmenší od poloviny srpna zase začali docházet do naší školy. Díky tomu, že dolní třída byla vyplavená, prázdniny jsme využili pro její rekonstrukci a nové vybavení. Jak se nám to podařilo, posuďte sami, ale jsme moc rádi, že jsme i ve třídě Motýlků mohli vytvořit podnětné a moderní prostředí pro spoustu jejich

oblíbených her a činností. I ve školním roce 2022/23 budeme mít třídy MŠ rozdělené na Motýlky a třídu předškoláků – Veverek, kteří mají svou novou třídu otevřenou od loňska, přímo v budově základní školy, školákům přímo na dohled. Ještě před zahájením školního roku jsme se s dětmi, co už do školky docházejí, pustili do zkoumání okolí, odhalování

toho, co je kde přes prázdniny nového a netrpělivě už vyhlížíme staré i nové kamarády, kteří se k nám při našich dobrodružstvích od 1. září přidají. Na Veverky se už těší nová paní učitelka Michaela Ševčíková a všichni se společně těšíme na to, co nás tento školní rok v MŠ čeká :-)

T. Němec

Střípky z minulosti

LIBUŠE – studánka i koupaliště

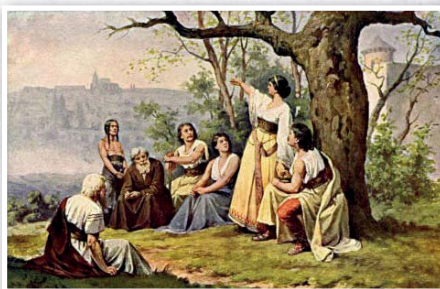
Všichni znáte rekreační areál v sousední obci Luleč, který je znám pod názvem Libuše nebo u Libuše. Jedná se především o upravené přírodní koupaliště ve skále, s velmi čistou, byť trochu chladnější vodou. Umístění celého areálu podtrhuje ještě okolní příroda, včetně lesů, rostlinstva a kopcovitého terénu. Na vzniku tohoto přírodního jevu se podílela příroda za přispění lidských rukou.

Prapůvod všeho je v dobách dávno minulých, při vytváření povrchu naší země, kdy došlo k vzniku kopců, pohoří, rovin a údolí. V jednom takovém údolí vznikl nevelký pramen, který časem byl lidskou rukou upraven ve studánku. Voda, která se zde nacházela, byla nejen chutná, ale snad i zázračná, a protože tato tekutina je životodárná, žili zde od pradávna lidé.

Pověst říká, že při cestě na Moravu se zde zastavila kněžna Libuše se svojí družinou, aby se všichni občerstvili výbornou vodou ze studánky, včetně unavených koní. Tato událost neproběhla bez povšimnutí místních obyvatel. Tito sídlili na blízkém návrší, zvaném „Boží stolček“, později hora Liliová. Zde bylo rozsáhlé hradiště (zbytky jeho valů jsou viditelné

dodnes), včetně zbytků strážního hradu, zvaného „Starý zámek“. Místní lidé pozvali kněžnu do opevněného sídla, nabídli pohoštění a odpočinek celé družině. Kněžna Libuše nabídku přijala a údajně zde strávila několik dní. Následně pokračovala v další plánované cestě po Moravě. Na základě této pověsti byla studánka pojmenovaná „Libuše“.

*) Pověst o kněžně Libuši říká, že byla jednou ze tří dcer praotce Čecha. Nejstarší dcera Kazi znala byliny a lékařské umění, prostřední Teta vystavěla hrad Tetín a vedla pohanský lid k uctívání bohů. Nejmladší Libuše postavila také hrad zvaný Libušín a stala se rádkyní a soudkyní okolním obyvatelům. Dovedla také předpovídat budoucnost.

Obrázek Josefa Mathausera – Kněžna Libuše věští slávu Prahy

Toho času vznikl mezi dvěma obyvateli nemalý spor o mez sousedních polí. I pustili se do hádky, hřmotně, s velkými nadávkami vstoupili do dvora žádající kněžnu, aby spor spravedlivě rozhodla. Libuše je rozsoudila po právu, ale ten, který spor prohrál, se nechal slyšet, že „Žena děravá se obírá mužskými soudy v lstivé mysli. Víme zajisté, že žena, ať stojí, či na stolci sedí, málo má rozumu. Tehdy opravdu se hodí spíše k tomu, aby se poznala s mužem, nežli aby bojovníkům vynášela nálezy. Vždyť věc je jistá, že ženy mají dlouhé vlasy a krátký rozum. Lépe by bylo mužům umřít než to trpět. Nás jediné opustila příroda k hanbě všem národům a kmenům, že nemáme správce ani mužskou vládu a že na nás doléhají ženská práva.“

Nato kněžna pravila: Tak jest, jak díš, žena jsem, jako žena žiji. Ale snad proto si myslíte, že málo mám rozumu, že vás nesoudím metlou železnou, a poněvadž žijete bez bázně, právem mne nedbáte. Neboť kde je bázeň, tam je i kázeň. Ale nyní je velmi zapotřebí, abyste měli správce ukrutnějšího, než je žena. Jděte nyní domů, a koho vy si zítra zvolíte za pána, toho já si vezmu za manžela.

*Libuše s Přemyslem a věšteckým gestem
(J. V. Myslbek 1890 – Vyšehradské sady)*

Druhého dne byl svolán sněm, kněžna na něm promluvila o tom, jak si lid nevážil svobody, a proto potřebuje vládu pevné ruky. V závěru řeči pravila: Hledte za oněmi horami (ukázala prstem na hory) je neveliká řeka Bílina a na jejím břehu je vidět vesnici, jež slove Stadice. V jejím obvodu je úhor, tam váš kníže oře se dvěma strakatými voly. Nyní je-li vám libo, vezměte mou řízu (slavnostní roucho), plášť i přehozy, jaké sluší knížeti, přiveďte sobě knížete a mně manžela. Muž má jméno Přemysl. Jeho potomstvo bude v této zemi panovati na věky věkův.

Když poslové našli muže, kterého hledali, přistoupili k němu a pravili: Zdráv buď kníže, tys oslavy nad jiné hoden, vyprávějí od pluhu voly, změň roucho a na koně vsedni! Paní naše Libuše i všechen lid vzkazuje, abys brzo přišel a přijal panství, jež je tobě a tvým potomkům souzeno. Při té řeči muž zastavil, otku (náradí na čištění pluhu), kterou držel v ruce, vetkl do země a pustiv voly zvolal „jděte tam, odkud jste přišli“. Ti, ještě, než to dořekl, z očí zmizeli a nikdy více se neobjevili. Líška, kterou vetkl do země, vyrazila tři ratolesti, dvě však uschly a pouze třetí rostla do výše a šíře. Přemysl pozval družinu ke svačině, rozložil na režný ubrus chléb a kus sýra. Vše zapíjeli vodou ze džbánů. Potom, oděn v knížecí roucho a obut v královskou obuv, vsedne orač na bujného oře, avšak nezapomíná na svůj stav, vezme s sebou mošnu a střevíce z lýčí, aby je dal schovati pro budoucnost.

Když dokonali zpáteční cestu a blížili se k hradu, vyšla jim vstříc paní, obklopená svými dvořany, aby je uvítala podáním ruky a následně vešli společně do příbytku. Tak začala společná vláda Přemysla a Libuše. Protože Libuše byla také věštkyně, nechala se slyšet v době prvních počátků společných práv před svým mu-

žem a v přítomnosti staršího lidu a takto věštila: „Spatřuji hrad, který pověstí nebes se dotkne, ve hvězdě leží místo, je vzdáleno ode vsi této na třicet honů a mez mu určují vltavské vlny. Až tam přijdete, naleznete člověka, an uprostřed lesa teše práh domu. A protože se u nízkého i velcí pánové sklánějí, podle této příhody hrad, jež vystavíte, nazvete Prahou.“

*) Poznámka – zde byl použit zkrácený text Kosmovy kroniky české.

Oblast našeho okolí – Tučapy, Nemojany, Luleč, Drnovice tvoří přechod z rovinnaté úrodné Hané do kopcovité Dražanské vrchoviny, která je tvořena převážně břidlicí, drobou, slepenci a pískovcem. Jsou to mořské sedimenty z doby spodního oddělení karbonu v jeho drobojitém vývoji zvaném dražanský kulm (což je doba před 354 miliony let). To vysvětluje výskyt stavebního kamene (kamenolomy Olšany, Nemojany, Luleč, Opatovice) a pískoven v Nemojanech.

Již v roce 1727, kdy se začala budovat císařská silnice (za vlády Karla VI. *1. 10. 1685 †20. 10. 1740, který vládl v letech 1711–1740 a je spojován s budováním první silniční sítě v Čechách), museli robotníci z každé okolní obce zabezpečit na svém katastru kámen a písek. U nás to byla silnice dodnes zvaná „státní“, jež spojovala Vídeň, přes Brno, Olomouc až do Opavy. Lulečtí vozili tehdy kámen z kamenolomu na Brdě a za školou.

Další významná akce započala 6. května 1867, a to výstavbou železniční tratě Brno – Přerov, což vedlo k velkému rozvoji kamenictví a kamenolomů. Na lulečském území postupně vzniklo sedm kamenolomů, byť některé jsou zdánlivě v Nemojanech, patří do katastru Luleč. Na rozdíl od Lulče se v Nemojanech těžil písek ve třech pískovnách. Toto znamenalo pro obě obce velkou výhodu v základním stavebním materiálu a dovoz se týkal především vápna z Moravského krasu (ještě v 50. letech minulého století jezdili vápeníci s koňmi a vozili nehašené vápno). Byly zde i cihelny, dělaly nepálené cihly (kotovice) nebo pálené cihly na stavbu domů. Výskyt břidlice v Horce u Nemojan se stal předmětem výzkumu pro materiál „Expandit“ (lehký, pórovitý materiál užívaný jako umělé kamenivo do betonu), který byl nakonec zrušen.

Situace u studánky Libuše se postupně vyvíjela. Pan nadučitel František Balcar se v roce 1880 postaral, aby byla

upravena lesní studánka pod myslivnou „Kvartýr“ a nesla jméno Libuše. Studánku z plochých kamenů upravil zdejší zedník a kamenický mistr František Čača z čísla 19. Zadní část této studánky byla obsypána hlínou, v níž se ujal ostružiník. Studánka zásobovala celé okolí dobrou čistou vodou. Její okolí se s dřevěnými stoly, lavicemi a pěknou kuželnou stalo vyhledávaným společenským zákoutím a občané zde trávili volné večerní a nedělní chvíle. Zde se rokovalo o všem, o politice, o úrodě a událostech ve světě a okolí. Tuto tradici zpřetrhala I. světová válka a navázala na ni TJ Sokol v první polovině 20. let minulého století.

*Původní podoba studánky, kterou již
neznáme*

Na den vzývání Svatého Ducha 1. září 1902 strhla se v dopoledních hodinách velká bouře s průtrží mračen, která trvala asi půl hodiny a natropila mnoho škod. Ze všech stran hrnula voda na náves a ta se záhy podobala jezeru. Malý, někdy až idylický lulečský potůček se náhle změnil v dravou bystřinu, jež si vyžádala jeden lidský život. Majitel usedlosti č. 19, pan František Čača (stavitel zdejší fary, školy, budovatel studánky „Libuše“), narozený 1852, v jehož humně se ucpala potoční voda a začala škodu tropiti, šel, aby tomu zabránil odstraněním zástavy. Byl dravou vodou stržen do proudu a utonul. Po bouři byl pak nalezen mrtev až u mostku u Krajsového č. 84.

Po roce 1900 nastal ještě větší zájem o lomový kámen, a tak začala doba otvírání nových lomů. Byl otevřen nový lom v „Kutáci“. Do Lulče přišel Ing. J. Martínek z Hoštic, provedl v těchto místech geologický průzkum a dle něj bylo v kopci svatomartinském černé uhlí. Toho se chytli někteří sedláci z Nemojan a Lulče (Jan Smutný, Jan Bezděk, Karel Hartl st.) Chtěli snadno a rychle zbohatnout, neboť práce na poli jim nevonia. Ing. Martínek rychle vyřídil u c.k. úřadů ve Vídni „kutací právo“ a ještě týž rok bylo započato s výkopem

dlouhé povrchové stoly. A to směrem od železniční dráhy ke Kopaninám. Vykonaná práce na dlouhé štole přinesla všem zklamání. Po uhlí ani památky, všude jen kámen a zase kámen. Všichni zúčastnění se rozhodli, že budou pokračovat otevřením kamenolomu. Později zde byla postavena nákladní lanovka, kterou se kámen dostával až na vagony na nádraží. Po skončení činnosti v tomto lomu lanovka postupně chátrala. Počátkem 50. let minulého století byla zlikvidována. Ve společnosti, která byla vytvořena, byli tito členové: továrník Alt z Vyškova, vyškovský trafikant Šalamoun, Ing. Navrátil z Brna, Jaroslav Höffer, Schümasser z Vyškova, bratři Jan a Josef Zmrzlých z Nemojan a Karel Hartl z Nemojan, který se stal správcem lomu. Mistrem byl Jan Zmrzlý. To vše až do roku 1920.

V roce 1922 byl založen spolek „Místní skupina kamenodělníků v Lulči“. V tomto čase byly otevřeny další dva kamenolomy. První z nich se nacházel nedaleko studánky Libuše v lese pod myslivnou. Od 1. ledna 1925 byl lom pronajat firmě Kostelka a Smutný za roční nájem 10 000 Kč. Druhý si na své zahradě otevřel Jan Bezděk, rolník č. p. 44. Později tento tzv. „Vašinkův lom“ odkoupil jistý Holzer z Kroměříže, než skončil rokem 1932 v majetku Jáchymkovy rodiny. Zde si potom Ing. Jáchymek postavil dům zvaný „Bungalov“.

Fotografie z lomu u studánky Libuše – výroba dlažebních kostek

V roce 1932 odprodala obec kamenolom u Libuše panu Jáchymkovi. V době velké krize řešila obec nezaměstnanost dlážděním silnic. Šlo o dláždění drobnými kostkami z Jáchymkova kamenolomu a silnice dostala příhodný název „Hladová cesta“. Dělníci sice dostali malý plat, ale bylo aspoň na chleba (týdenní desetikorunové chlebenky). Ing. Jáchymek v praxi dokázal, že modrá droba se pevností vyrovná žule. Vyvrátil tak teorie mnohých odborníků o drobitosti modré droby.

Jako první v Československu postavil pokusnou betonovou silnici z Komořan do Vyškova. Jako inženýr se podílel na stavbách železnic, tunelů a silnic na Slovensku. V Lulči byl také majitelem statku č. p. 44. Nakonec se stal konzulem Bulharského carství.

V roce 1923 obec pronajala Sokolu část pozemku u studánky Libuše za účelem zbudování letního cvičiště, a to na dobu 30 let. 23. července téhož roku se zde již konalo veřejné cvičení. V roce 1924 byl přikoupen ještě malý kousek lesa od majitele Filipa Gompertze v sousedství letního cvičiště u Libuše, aby zde mohlo být zbudováno trvale letní jeviště pro divadla v přírodě. V letních měsících 30. let minulého století se zde pořádaly mnohé akce: vzpomínky na mistra J. Husa, divadelní představení, v roce 1934 dvacet pět let založení Sokola, dožínkové slavnosti atd. V zimě 1934 zde bylo zřízeno první kluziště.

První kluziště na cvičišti u studánky „Libuše“

V roce 1932 si Ing. Jáchymek pronajal kamenolom u Libuše a zhruba v té době se také stal majitelem lomu v Klučenicích, který v roce 1919 založil lulečský rodák Jan Bezděk. V tomto lomu se zprvu dělalo všechno ručně, nebylo mechanizace. Ing. Jáchymek vybavil lom kompresorem, elektrickými a naftovými čerpadly, výtahy, pořídil drtič, postavil kovárnu, strojovnu, kantýnu, ubikace pro dělníky, na odvoz šterku a kamene sloužila dvě nákladní auta.

Rok 1935 se stal osudným pro kamenolom u Libuše. Při pracích na prohlubování dna lomu došlo k narušení celistvosti kamene a průrvou mezi kameny začala proudit do jámy voda. Nejprve se zdálo, že vše půjde odčerpávat, tak se dělníci snažili situaci řešit v klidu. Během dvou dnů došlo k zatopení celého lomu. Nedošlo tak k vyklizení zařízení pro těžbu kamene, včetně kolejnic a vozíků, které jsou dodnes na dně jámy. Největší hloubka je přes dvacet metrů, není stanovená

přesně, protože dno lomu odpovídá rozpracované těžbě v době před zatopením.

V jarních měsících roku 1936 byla v blízkosti přírodního jeviště, na cvičišti u Libuše, postavena zděná chata, která sloužila hercům jako zázemí při představeních a jako šatna pro vznikající odbor ledního hokeje. Ten byl založen v lednu 1938. Chata v pozdější době sloužila jako kiosek s občerstvením, v době mého dětství to byla žlutá sodovka v papírovém kelímku a slané tyčky. Pro dospělé ve stejném kelímku pivo.

Postupné zatopení lomu u Libuše v roce 1935

Zbudované věhlasné koupaliště – patří mezi nejkrásnější přírodní koupaliště u nás

V roce 1938 bylo obecní radou rozhodnuto o pronájmu zatopeného lomu tělovýchovné jednotě Sokol. Ta začala okamžitě jednat a budovat zde „SOKOLSKÉ KOUPALIŠTĚ“. Již 5. července 1939 se konalo slavnostní otevření a uvedení do provozu. Zároveň oslaveno 30. výročí založení Sokola. Bohužel tento čas nebyl dobou rozkvětu a blahobytu naší vlasti. Němci zakázali v roce 1941 činnost Sokola. Jedinou útěchou bylo opatření o podpoře koupališť, kin a sportovní činnosti (pod německým dohledem), protože Němci potřebovali zdatné a zdravé mladé lidi pro ekonomiku a válečnou výrobu. Přesto, že muselo zmizet vše, co připomínalo první republiku, místní činovníci se chytli příležitosti a dále pracovali na dokončení koupaliště. Zřízena kameninová skluzavka s čerpadlem na vodu, pořízen malý skokanský můstek, později velký můstek. V roce 1942 převzali hasiči ho-

kejoy klub a také divadelníci se uchýlili pod jejich ochranu, neboť zde neplatil zákaz. V roce 1943 byly postaveny kabiny na převlékání, zřízeny lavičky s betonovými podstavci (slouží dodnes), pořízeny velké bedny na odpadky. Investice do koupaliště činily 181 692 korun, v letech 1941–1944. Po roce 1945 se koupaliště opět dostalo pod správu Sokola. V roce 1947 byl uskutečněn na hřišti u Libuše volejbalový turnaj a na koupališti plavecké závody (viz startovní bloky v zadní části areálu).

V padesátých letech 20. století byla provedena úprava hřiště, studánka Libuše byla zlikvidována, na pramen nasazeny skruže a tyto osazeny pumpou a čerpadlem. Tak skončila slavná éra této studánky, včetně pověsti a tradice.

V roce 1962 postavena bezprašná silnice z vesnice ke koupališti. Rok 1964 byl ve znamení vzniku nového volejbalového hřiště pro soutěžní utkání, neboť v této době byl volejbal v Lulči na vzestupu a vzbudil zájem u místní, ale i přespolní mládeže. Prostor původního sokolského cvičiště a nový kurt umožnily vznik tradičních letních volejbalových turnajů, které se pořádají dodnes. Účast významných klubů bývá zaručená a místní volejbalisté se v ní neztrácejí.

Zleva pohled na vchod do areálu koupaliště a vpravo převlékácké kabiny k pronajmutí

Koupaliště samotné sloužilo již od počátku k rekreaci a odpočinku mnoha návštěvníků místních i přespolních. Místní měli vstup zdarma, od roku 1968 bylo rozhodnuto, že také budou platit vstupné. Návštěvnost se stále zvyšuje, příkladem je údaj z roku 1951, kdy návštěvnost byla 15 953 osob, v roce 2018 to bylo 21 400 osob. Vše je samozřejmě závislé na počasí. Do Lulče jezdili už za první republiky tzv. „luftáci“, což byla střední městská vrstva, převážně z Brna. Jednalo se o profesory, učitele, úředníky, ale také

umělce a další, kteří si zde pronajímali tzv. letní byt, většinou to byl pouze jeden „parádní“ pokoj u místních obyvatel. Ti se kolikrát tísnil v jedné místnosti, jen aby si trochu přivydělali. Někdy to bylo i s celým jídlem. Ostatní navštěvovali místní pohostinství, kterých zde bylo dostatečně.

Mezi významné osobnosti patřily například: herečky Věra Ferbasová, Jiřina Štěpničková, Vlasta Fialová, spisovatelé Jiří Mahen, Ivan Kříž, básníci Oldřich Mikulášek, Josef Kainar, Jan Skácel, herec bratislavského Národního divadla Jaroslav Rozsival (českého původu), Lubomír Kostelka (děda Lubin) atd.

Od roku 1963 se na sokolském hřišti konaly pravidelné letní přehlídky širokoúhlých filmů, kdy z pojezdové maringotky se promítaly na velké plátno filmové hity (francouzské, anglické, německé i české). V popředí byly lavice a za nimi velká plocha pro automobily, takže film bylo možno vidět z pohodlí auta (v té době první autokina). Příklad návštěvnosti: v roce 1970 účast 14 699 diváků, tržba 109 996 Kčs, doba trvání 24. 7. – 2. 8.

Malý kiosek dosluhoval a kapacitou přestával stačit, proto bylo nutno postavit nový občerstvovací stánek. Stavba byla zahájena v roce 1970 ve stráni, v místě pod zahradou „Kvartýru“. Do provozu byl uveden v sezóně 1972. Také byly postaveny nové záchody v blízkosti kiosku. Dnes je kiosek přeměněn na restauraci s názvem „Panelka“.

Vchod bez oplocení s pokladnou, v pozadí sokolské cvičiště s původním kioskem

Se vzrůstajícím rozvojem automobilismu a zvyšujícím se počtem návštěvníků koupaliště bylo nutné řešit parkování. Auta stávala po celé části přístupové cesty k Libuši. Proto bylo v roce 1974 zbudováno velké parkoviště v prostoru nad Libuší, v blízkosti staré cihelny. Rok 1976

byl ve znamení stavby zděné pokladny a areál byl zaplacen, čímž se stal volně nepřístupným.

Celé zařízení areálu kolem Libuše je využíváno i na další akce: oslavy výročí obce, koncerty různých žánrů, letní noci, pokračování přerušovaného promítání letních filmů, soutěž „Lulečská lávka“ a další.

V roce 2001 odkoupila obec koupaliště od TJ Sokol a začala ho provozovat ve své režii. Asi to byl správný krok, hlavně směrem k financím. Dětské koupaliště bylo odděleno pevnou zdí, dosud pouze dřevěným plotem, což mělo za následek, že voda v této části nemohla být pravidelně vyměňována a bazének čistěn. Tím bylo učiněno zadost hygieně pro děti. Následně v roce 2013 byly stěny a dno dětského bazénu opatřeny laminátovým obkladem.

Dalším vylepšením stravovacích a ubytovacích služeb bylo postavení restaurace s penzionem „Pohoda“ v roce 2003. Stavba vznikla v prostoru sokolského cvičiště, kde stávaly od počátku dětské houpačky. Ty patřily neodmyslitelně k dětské návštěvě koupaliště. Generace dětí a jejich dětí se zde musely zastavit a pohoupat se na velkých či malých houpačkách, ať to bylo při cestě na koupaliště anebo následně domů. To je jen malá vzpomínka na moje dětství.

V závěru bych se vrátil ještě ke kamenolomu. Je to největší lom na kámen v okolí, původně ho založil Jan Bezděk v Lulči-Klučenicích. Tento lom má hlavní produkci ve šterku, patří akciové společnosti Českomoravský šterk, která je součástí německého koncernu Heidelberg Cement AG. Hlavní činnost této firmy je výroba a distribuce cementu a kameniva, základních surovin pro výrobu betonu. Firma byla založena v roce 1873 a má 53 000 zaměstnanců ve více jak 50 zemích světa.

*Pohled do dnešního lomu v Lulči-Klučenicích
Rudolf Klacek, září 2022*